

ИЗВЕШТАЈ О НАУЧНОЈ ЗАСНОВАНОСТИ ТЕМЕ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Презиме, име једног
родитеља и име
Датум и место рођења

Крстић, Милан, Ана
17. 08. 1994. Ниш

Основне студије

Универзитет
Факултет
Студијски програм
Звање
Година уписа
Година завршетка
Просечна оцена

Универзитет у Нишу
Филозофски факултет у Нишу
Србистика
дипломирани филолог
2013.
2017.
9,90

Магистарске студије

Универзитет
Факултет
Студијски програм
Звање
Година уписа
Година завршетка
Просечна оцена
Научна област
Наслов завршног рада

Универзитет у Нишу
Филозофски факултет у Нишу
Магистар академске студије филологије, модул Српски језик
магистар филолог
2017.
2018.
10,00
филолошке науке
Српски језик као наследни код деце Срба у земљама где је службени немачки

Докторске студије

Универзитет
Факултет
Студијски програм
Година уписа
Остварен број ЕСПБ бодова
Просечна оцена

Универзитет у Нишу
Филозофски факултет у Нишу
Докторске академске студије филологије
2018.
128
9,93

ПРИКАЗ НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КАНДИДАТА

Р. бр.	Аутор-и, наслов, часопис, година, број волумена, странице	Категорија
1	Крстић, Ана. Синхронизација анимираног филма Зоотрополис (Zootopia) са енглеског на српски језик, у: Језици и културе у времену и простору IX/2 (уредници проф. др Снежана Гудурић, проф. др Биљана Радић Бојанић), 2020, 235–250. Предмет рада је синхронизација дугометражног анимираног филма Зоотрополис (енг. Zootopia), из 2016. године. Упоредно се преводна еквивалентност са енглеског на српски језик у погледу културно маркираних елемената, али и природности и адекватности преведене језичке конструкције. Сва грађа је разврстана у три семантичке категорије: начини именовања, фразе и остале лексеме и конструкције, а начин преводног и адаптирања у српски као циљни	M14

	<p>језик анализиран је уз помоћ преводних техника. Утврђено је да је од 153 изворна примера, односно 166 њихових преводних еквивалената, највећи број њих преведено парафразом, и то врло често колоквијално и културно обојеном, што је и било у складу са почетним претпоставкама, јер су и сами изворни примери углавном били културно маркирани, те је било неопходно прилагодити их циљној публици.</p>			
	Рад припада научној области докторске дисертације	ДА	НЕ	ДЕЛИМИЧНО
2	<p>Крстић, Ана. <i>Упоредивање категорије појединих именица средњег рода у српском језику као наследном и немачком језику као доминантном</i>, у: Наука без граница 3 (уредник проф. др Звездан Арсић), 2020, свеска 2, 227–241.</p> <p>Предмет рада је степен исправног коришћења конгруенције појединих именица средњег рода у српском као наследном језику код српске деце у Немачкој, Аустрији и Швајцарској, односно у земљама где је немачки службени језик. Испитиване су именице средњег рода које се завршавају вокалом -е, као и суплетивна множина именице средњег рода. Резултати су показали да су именицу на вокал -е претежно и флуентнији и мање флуентни испитаници конгруирали исправно и са глаголом и са детерминатором, без обзира на непоклапање рода у српском и немачком језику, док је код суплетивне множине ипак забележен нешто већи број испитаника, нешто мање флуентних, који су испојили и одлике негативног трансфера и симплификације, те су конгруирали именицу са детерминатором и глаголом у мушком роду множине.</p>			M14
	Рад припада научној области докторске дисертације	ДА	НЕ	ДЕЛИМИЧНО
3	<p>Мишић Илић, Биљана. Крстић, Ана. <i>Деагентизација у изјавама Кризног штаба поводом пандемије вируса ковид-19 у Србији</i>. Српски језик: студије српске и словенске, 2021, 26, 89–109.</p> <p>У раду се истражује дискурсна стратегија деагентизације, реализована употребом неколико синтаксичких конструкција (пасиви без агенса, обезличене конструкције, номинализација), у изјавама чланова Кризног штаба које су пренете у српским медијима поводом пандемије вируса ковида-19. Квалитативном анализом примера испитују се не само могуће корелације између синтаксичких и лексичких избора, већ и дискурсни контекст који одређује избор и комбинацију језичких средстава. Резултати се могу интерпретирати у светлу критичке анализе дискурса као дискурсна стратегија деагентизације, односно свесни и конвенционализовани избори језичких конструкција и њихових комбинација у циљу мистификације информација и манипулације јавности у посебно осетљивим друштвеним околностима.</p>			M24
	Рад припада научној области докторске дисертације	ДА	НЕ	ДЕЛИМИЧНО
4	<p>Крстић, Ана. <i>Питање когнитивних предности билингвизма</i>. Philologia Mediana, 2021, 13, 897–909.</p> <p>У раду је дат основни преглед досадашњих релевантних истраживања о когнитивним предностима билингвизма. Уочено је да су ставови о билингвизму у почетку били негативни, тј. сматрало се да омета когнитивни развој детета, али касније му је призната когнитивна предност, нарочито у погледу извршних функција, попут инхибиције и контролисања пажње, као и радне меморије. У тим истраживањима показано је и да билингвизам има трајно позитиван утицај на очување когнитивних способности у каснијем животном добу. У раду је представљено и скорашње опречно мишљење о предности билингвизма, настало након метаанализе истраживања која предност наводно доказују.</p>			M51
	Рад припада научној области докторске дисертације	ДА	НЕ	ДЕЛИМИЧНО
5	<p>Крстић, Ана. <i>О појму наслеђени језик кроз призму билингвизма (у штампи)</i>. Годишњак за српски језик, 2021, 19.</p> <p>У раду се представља појам наслеђеног језика (енг. heritage language), као релативно нови предмет проучавања билингвизма. Представљене су теорије усвајања које теже да издвоје усвајање наслеђеног језика као засебну категорију у односу на усвајање језика у монолингвалној ситуацији, као и у односу на усвајање страног језика. Теорија незавршеног усвајања подразумева да наслеђени говорници не усвајају комплетно циљни језик као што то чине монолингвали, док теорија успореног усвајања упућује на то да наслеђени говорници имају засебан систем усвајања циљног језика у односу на монолингвале. Закључује се да су наслеђени говорници посебна група која има карактеристике и монолингвала и говорника страног језика, али не припада ниједној комплетно, већ представља хетерогену групу.</p>			M52
	Рад припада научној области докторске дисертације	ДА	НЕ	ДЕЛИМИЧНО
6	<p>Крстић, Ана. <i>Категорија женског рода у српском као наследном језику са немачким као доминантним</i>, у: Зборник радова са 11. наставно-научне конференције Студенти у сусрет науци (уредници Александар Вучковић, Александра Савић, Мирослав Галић), Бања Лука, 2018, 91–105.</p> <p>Предмет истраживања је конгруенција именица женског рода у српском као наследном код српске деце која живе у земљама у којима је немачки језик службени. Посматрају се именице женског рода које се завршавају на вокал -а, са очекиваним мањим бројем грешака приликом превођења, те именице женског рода на сугласник, код којих су очекиване омашке у конгруирању, јер је завршетак типични маркер за мушки род. Именице женског рода на -а сви испитаници конгруирали су добро са детерминатором и глаголом, није било трансфера код непоклапања рода именице у два језика, јер је код свих говорника уопштено правило да су именице на -а у српском (углавном) женског рода. У категорији именица женског рода на сугласник само изразито флуентни испитаници нису показивали одлике</p>			M33

генерализације, а сви остали су их сврставали у именице мушког рода.			
Рад припада научној области докторске дисертације	ДА	НЕ	ДЕЛИМИЧНО

НАПОМЕНА: уколико је кандидат објавио више од 5 радова, додати нове редове у овај део документа

ИСПУЊЕНОСТ УСЛОВА КАНДИДАТА ЗА ПОДНОШЕЊЕ ЗАХТЕВА ЗА ОДОБРАВАЊЕ ТЕМЕ

Кандидат испуњава услове предвиђене Законом о високом образовању, Статутом Универзитета и Статутом Факултета да поднесе захтев за одобравање теме докторске дисертације **ДА** **НЕ**

Имајући у виду академску биографију и библиографију кандидаткиње, Комисија констатује да Ана Крстић у потпуности задовољава све законске и статутарне услове да поднесе захтев за одобравање теме докторске дисертације.

ИСПУЊЕНОСТ УСЛОВА МЕНТОРА

Име и презиме, звање: Бранимир Станковић, ванредни професор

Ужа научна област за коју је изабран у звање: Српски језик (Прагматика и Увод у општу лингвистику)

Датум избора: 19. 02. 2021.

Установа у којој је запослен: Филозофски факултет у Нишу

Е-пошта: branimir.stankovic@filfak.ni.ac.rs

Најзначајнији радови ментора из научне области којој припада тема докторске дисертације

Р. бр.	Аутор-и, наслов, часопис, година, број волумена, странице	Категорија
1	Станковић, Бранимир. „Фонетско-фонолошке карактеристике изговора српског код прве и друге генерације емиграната из Кине“, <i>Језик, књижевност, промене</i> , Зборник радова са 4. конференције у организацији Филозофског факултета у Нишу, Филозофски факултет, Ниш, 2011, 430–444 (ISBN 978-86-7379-206-4) (UDK 811.163.41'243 (=951))	M14
2	Станковић, Бранимир. „Македонски јазик, југоисточните српски говори и ДП/НП параметарот“, <i>Македонски јазик LXIV</i> , Скопје: Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“, 2013, 137–147. (ISSN 0025-1089) (УДК 811.163.3 811.163.41'282)	M23 ¹
3	Станковић, Бранимир. „Сврзнице како/да во српскиот и как/што во рускиот јазик како евиденцијални маркери во еден тип декларативни реченици и евиденцијалноста во македонскиот јазик“, <i>Македонски јазик LXI</i> , Скопје: Институт за македонски јазик, 2011, 196–211. (ISSN 0025-1089)	M23
4	Станковић, Бранимир. „Придевски вид у српском језику и позиција придева у номиналној фрази у романским и германским језицима“ Зборник радова са 2. Научног скупа младих филолога, одржаног у Крагујевцу 2010. године, ФИЛУМ, Крагујевац, 2011, 247–258 (ISBN 978-86-85991-30-1)	M63
5	Станковић, Бранимир. „Прекардинални и посткардинални временски и просторни придеви у српском и бугарском језику“, Зборник радова са конференције „Време и простор у култури Бугара и Срба“, Варна: Издателство „Славена“, 2011, 185-205. (ISBN 978-954-579-975-4)	M33

Менторства у последње три године

Р. бр.	Име и презиме докторанда, тема докторске дисертације, факултет/универзитет	Датум именов.	Датум одбране
1.	/	/	/
2.			
3.			
4.			

Ментор испуњава услове предвиђене Законом о високом образовању, Статутом Универзитета и Статутом Факултета **ДА** **НЕ**

На основу увида у библиографију и менторства проф. др Бранимира Станковића, Комисија констатује да у потпуности задовољава све законске и статутарне услове да буде ментор на изради докторске дисертације са предложеном темом.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ТЕМЕ

Предлог наслова теме: Конгруенција билингвалних говорника српског као наслеђеног језика у немачкој докторске дисертације говорној средини

Научно поље: друштвено-хуманистичке науке

¹ <http://www.fil.bg.ac.rs/wp-content/uploads/centri/mks/MKS%20lista%20casopisa.pdf>

Научна област	филолошке науке
Ужа научна област	српски језик
Научна дисциплина	морфосинтакса, билингвизам

1. Предмет научног истраживања (до 800 речи)

Предмет истраживања у докторској дисертацији биће српски језик као тзв. наслеђени језик (енг. *heritage language*) код билингвалне деце родитеља чији је први језик српски, а који живе и раде у Немачкој, Аустрији и Швајцарској, односно у земљама у којима је немачки језик службени. Прецизније, конкретне граматичке појаве које представљају предмет рада биће категорија граматичког рода у српском као наслеђеном и систем конгруирања код ових говорника. Појам наслеђеног језика повезан је са феноменом билингвизма, јер подразумева најмање два супротстављена језика истог говорника – *наслеђени језик* и *доминантни језик*. Испитује се које то језичке одлике ових говорника српског са немачким као доминантним наликују одликама деце монолингвала (под претпоставком да потпуни монолингвали уопште постоје у европском окружењу, што негира немали број савремених аутора), а шта је оно што наслеђени језик чини посебним, имајући у виду да говорници наслеђеног језика нису изложени српском језику на исти начин и у истом обиму као монолингвални говорници српског. Од посебне важности биће и појаве *незавршеног усвајања језика* и *губљења језика*, који се доминантно истражују у постојећој литератури о наслеђеним језицима.

Предмет рада, према томе, јесу систем граматичког рода и конгруенција код немачких говорника српског као наслеђеног, тј. начин на који ови билингвални говорници конгруирају именице са придевским речима на позицији атрибута и именског предикатива, али и са глаголима у функцији глаголског предиката када морфолошки маркирају категорију рода (нпр. перфекат). Корбет (1991) објашњава да је род исказан као конгруенција између именице и других елемената у номиналној фрази или у реченици, док афикси на именици који показују падеж, број или одређеност нису експоненти рода. Такође истиче и разлику између приписивања рода и конгруенције, при чему је први инхерентна одлика именице, док је конгруенција слагање са другим члановима у зависности од рода именице.

Сем двају радова саме кандидаткиње (Крстић 2018; Крстић 2020, в. приложениу библиографију), публикација на тему слагања у говору српско-немачких билингвала нема (што додатно говори о потенцијалном значају дисертације која би се бавила овим проблемом). Највише истраживања на тему рода у наслеђеном језику је досад спроведено код говорника у САД-у, тј. са енглеским као доминантним језиком. Монтрул (2008) је показала да су и одрасли говорници наслеђеног језика али и тзв. L2 говорници шпанског правили више грешака од монолингвала у конгруенцији. С друге стране, Аларкон (2011) је дошла до закључка да су говорници наслеђеног језика ипак били ближи монолингвалима од L2 говорника шпанског на основу експеримента у коме је требало усмено описати слику. Поједине студије (Монтрул и Потовски 2007; Куза и Перез-Татам 2016) ипак показују да се говорници шпанског као наслеђеног језика у САД-у ипак разликују од монолингвалних говорника шпанског када је у питању род. Повећавању разлика између монолингвала и говорника наслеђеног језика у погледу рода приписује се и губљење језика услед све мањег језичког *инпута*, нпр. када енглески постаје доминантнији и потискује шпански (као наслеђени језик) (Гебел-Марл и Шин 2020). С обзиром на то да је енглески језик у коме нема рода у номиналном домену, може се говорити о његовом утицају на шпански као наслеђени. Међутим, неки радови (нпр. Иризари ван Сухтелен 2016) који су се бавили контактом шпанског као наслеђеног и језика који имају развијенију конгруенцију, попут немачког и холандског, показали су да нема великих разлика међу шпанским монолингвалима и говорницима шпанског као наслеђеног, што може говорити о позитивном утицају доминантног језика услед, условно речено, сличности система рода двају језика.

Што се тиче лингвистичких фактора који се огледају у грешкама које праве говорници наслеђеног језика у конгруенцији, у литератури је забележено да је мушки род најдоминантнији, те говорници наслеђеног језика праве најмање грешака код именица мушког рода (нпр. Монтрул и др. 2008 за руски, пољски). Такође, код именица са неканонским завршетком има више омашки него код оних са канонским (Монтрул и др. 2008). Полински (2008) уочава да се међу америчким говорницима руског као наслеђеног језика У издвајају два система рода: 1) код флуентнијих је трородни систем, који је другачији него код монолингвала у смислу да се именице средњег рода које се завршавају ненаглашеним вокалом *о* (који се изговара као *а*) категоришу као именице женског рода; 2) код мање флуентних је присутан двородни систем, у којем су све именице средњег рода категорисане као именице женског рода. Ауторка тумачи да говорници из потоње групе нису савладали деклинациони систем и стога се ослањају на фолошке одлике, односно на то да ли се именица завршава сугласником или вокалом (а потом и којим вокалом).

Имајући у виду наведено, Комисија може констатовати да је предмет научног истраживања предложене

теме докторске дисертације прецизно формулисан и детаљно образложен.

2. Усклађеност проблематике са коришћеном литературом *(до 200 речи)*

Приложени списак коришћене литературе (ограничен на 25 библиографских јединица) показује да кандидаткиња има одличан увид у сазнања релевантних научних радова. Притом су на листи коришћених референци радови који се стриктно баве феноменом слагања код говорника наслеђених језика (Montrul 2008, Polinsky 2008), али и публикације које истражују појаву наслеђеног језика уопште, билингвизам, развојни билингвизам, усвајање језика, методику наставе наслеђених језика, те слагање/конгруенцију (Šipka 2017; Saniei 2011; Putnam & Sánchez 2013; Willer-Gold et al. 2016; Argyri & Sorace 2007; Bialystok 2001; Valdés 2000; Genesee 1989; Jæger 2001; Pires & Rothman 2009...).

На основу ових чињеница, Комисија може констатовати да је коришћена литература у потпуности усклађена са проблематиком предмета који истражује предложена тема докторске дисертације.

3. Циљеви научног истраживања *(до 500 речи)*

Циљ рада јесте утврдити какви су систем рода и принципи конгруенције у српском као наслеђеном језику код говорника којима је немачки доминантан језик, тачније, испитује се на који начин именице конгруирају са придевским речима у позицији атрибута и именског предикатива, али и са глаголима у функцији глаголског предиката када морфолошки маркирају категорију рода. Притом се ови лингвистички домени проучавају и код монолингвалних говорника, како би се утврдило у којој мери су говорници наслеђеног језика слични у овом домену са одраслим монолингвалима, у којој мери су блиски деци монолингвалима (што би се приписивало одликама незавршеног усвајања), а колико су заправо један посебан тип говорника са специфичним системом рода и конгруенције. Проучава се и који су то фактори који би тај систем чинили специфичним, при чему се узимају у обзир посебне лингвистичке и ванлингвистичке околности којима су изложени, попут квантитета и квалитета српског у најужој средини (укључује се и то да ли су оба родитеља говорници српског, који је језички варијетет у питању и сл.), формалног учења српског, познавања других језика, узраста итд. Фактори који би утицали на специфичност система рода и конгруенције у српском језику као наслеђеном би у датом случају имали везе и са утицајем доминантног језика, односно немачког. На крају се класификују уочени системи говорника српског као наслеђеног на основу самих карактеристика тих система, као и на основу фактора којима би могло да се објасни постојање више система (нпр. флуентност говорника), уколико их буде било.

Комисија може констатовати да су сви циљеви научног истраживања предложене теме дисертације минуциозно дефинисани и појединачно експлицирани на задовољавајућ начин.

4. Очекивани резултати, научна заснованост и допринос истраживања *(до 200 речи)*

Имајући у виду претходна истраживања на тему рода и конгруенције у наслеђеном језику, кандидаткиња се води претпоставком да ће се јављати симплификација и генерализација рода и слагања – њена хипотеза је да ће говорници српског као наслеђеног ипак у свим случајевима имати трородни систем, зато што је и немачки такође језик трородног система, са развијеном конгруенцијом именице са придевским речима, али да ће ипак бити одступања у односу на монолингвале српског језика јер се очекују симплификације и генерализације. Претпоставка је да ће оне бити сличне као и код говорника руског као наслеђеног, при чему се очекује да ће се мање флуентни говорници више ослањати на фолошке одлике речи, односно да ће свака именица која се завршава сугласником бити мушког рода, свака именица која се завршава вокалом *a* женског, а именице које се завршавају вокалима *o* и *e* средњег рода, док ће флуентнији говорници више регистровати неканоничне примере (попут именица 4. Стевановићеве врсте).

Предложена радна хипотеза задовољава све научно-методолошке захтеве у традицији лингвистичких испитивања. Предмет истраживања је у потпуности научно заснован, базиран на најновијим сазнањима у области билингвизма и усвајања наслеђеног језика. Очекивани научни допринос докторске дисертације је велики, имајући у виду чињеницу да је број публикација на тему српског језика као наследног веома оскудан. Притом се допринос у истраживању предложене теме не ограничава само на домен србистике, већ има и много значајније теоријске импликације на проблем наслеђеног језика уопште, на истраживање билингвизма, те на студије усвајања језика.

5. Примењене научне методе *(до 300 речи)*

У раду ће бити примењене експерименталне методе ради прикупљања материјала за анализу. Наиме, испитаници ће бити говорници српског језика као наслеђеног у земљама где је немачки доминантан језик (Немачка, Аустрија, Швајцарска). Испитаници ће бити класификовани по узрасту: деца предшколског узраста (5–6 г.), деца школског узраста (7–12 г.), тинејџери (13–19 г.) и млади од 20 до 30 година. У првој фази испитивања ће преко упитника бити прикупљени подаци учесника који ће дати увид у њихову језичку позадину. Друга фаза ће бити

сами експерименти који ће захтевати оралну продукцију од испитаника. Типови експеримената: превод са немачког на српски, *role-play*, спонтан говор, *Frog story design*, секвенца реченице са попуњавањем речи које недостају. Један експеримент подразумеваће низ именица са којима испитаник треба да сложи један исти придев и/или присвојну заменицу. Други експеримент чиниће низ исправно и неисправно конгруираних фраза, при чему испитаник треба да притисне тастер када наиђе на исправно сложену. Описивање слике, развијање уводне приче, или једноставни превод са немачког на српски може навести испитаника да произведе предикатске реченице. Контролна група ће бити монолингвални говорници српског језика класификовани по узрасту на исти начин као и говорници српског као наслеђеног језика. Биће примењена корпусна метода за претрагу фреквентнијих именица (стимулуса) у српском језику из сваке групе на основу класификације по роду. Коначно, подаци ће бити инференцијалностатистички обрађени и након тога коментарисани у дискусији.

На основу представљених чињеница, Комисија може констатовати да су све предложене примењене методе адекватне за верификацију формулисанах радних хипотеза рада.

Предложена тема се прихвата неизмењена	ДА	НЕ
Коначан наслов теме докторске дисертације	Конгруенција код билингвалних говорника српског као наслеђеног језика у немачкој говорној средини	

ЗАКЉУЧАК (до 100 речи)

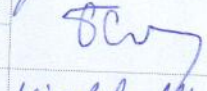

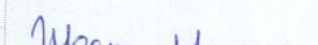
Предмет истраживања предложене теме докторске дисертације Ане Крстић прецизно је формулисан и детаљно образложен, у потпуности научно заснован, базиран на најновијим сазнањима у области билингвизма и усвајања наслеђеног језика. Коришћена литература је сасвим усклађена са проблематиком предмета. Сви циљеви научног истраживања минуциозно су дефинисани и појединачно експлицирани. Предложена радна хипотеза задовољава све научно-методолошке захтеве, а предложене методе су адекватне за њену верификацију. Коначно, очекивани научни допринос докторске дисертације је велики, имајући у виду чињеницу да је број публикација на тему српског језика као наследног оскудан, али би рад могао имати много значајније теоријске импликације и на проблем наслеђеног језика уопште, на истраживање билингвизма, те на студије усвајања језика.

На основу изнетих чињеница Комисија са задовољством предлаже Научно-стручном већу за друштвено-хуманистичке науке Универзитета у Нишу да усвоји позитивну оцену о научној заснованости теме докторске дисертације кандидаткиње Ане Крстић.

ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

Број одлуке НСВ о именовању Комисије 8/18-01-008/21-026

Датум именовања Комисије 22. 11. 2021. године

Р. бр.	Име и презиме, звање		Потпис
1.	Др Јасмина Ђорђевић, ванредни професор	председник	
	Англистика	Филозофски факултет у Нишу	
2.	Др Бранимир Станковић, ванредни професор	ментор, члан	
	Српски језик	Филозофски факултет у Нишу	
3.	Др Николета Момчиловић, доцент	члан	
	Немачки језик	Филозофски факултет у Нишу	
4.	Др Ивана Митић, доцент	члан	
	Српски језик	Филозофски факултет у Нишу	
5.	Др Мирјана Мирић, научни сарадник	члан	
	Филологија	Балканолошки институт САНУ	

Датум и место:

06. 12. 2021., Ниш/Београд